

 Kommentti

Dikotomian tuolle puolen: teoretisointi tutkimuskäytäntönä

Media- ja viestintätutkimuksen piirissä on viime aikoina viritelty keskustelua teoreettisen tutkimuksen tilasta ja asemasta. Teeman ympärille professori emeritus Tarmo Malmbergin johdolla järjestettyyn tutkijatapaamiseen saapui Helsingissä kesäkuussa 2013 parisenkymmentä aiheesta kiinnostunutta tutkijaa. Yhtenä tilaisuuden taustamotiiveista oli huoli empiristisen tutkimusotteen kasvaneesta painoarvosta teoreettisen tutkimuksen kustannuksella. Kehityksen taustalla nähtiin paitsi tutkimusta ohjaavat rakenteet ja rahoittajien intressit myös alalla vallitsevat opetus- ja tutkimuskulttuuri sekä historiallisesti muuttuvat maut ja arvostukset. Ilman tietoista pyrkimystä uusien teoreettisten näkökulmien avaamiseen onkin vaarana, että tutkimusalan teoreettinen ja intellektuaalinen kehitys pysähtyy (vrt. Berger 1991; Jensen 2013).

Toistaiseksi keskustelussa on kuitenkin jäänyt vähemmälle huomiolle kysymys siitä, mitä teoreettinen tutkimus varsinaisesti on. Tarmo Malmberg tarjoaa tässä numerossa yhdenlaisen vastauksen lähestymällä asiaa tutkimustyylien näkökulmasta ja tarjoamalla esimerkkejä erilaisista teoreettisen tutkimuksen tyyleistä viestintätutkimuksen historian varrelta. Laajemmassa tutkimusmetodologisessa keskustelussa on silti varsin tavanomaista olettaa, että puhuttaessa teoreettisesta tutkimuksesta kaikki osallistujat ajattelevat samaa asiaa ja että jako teoreettiseen ja empiiriseen tutkimukseen on itsestään selvä. Vain tällöin tulkinnot teoreettisen tutkimuksen ahdingosta viestintä- ja mediatutkimuksessa tulevat mahdollisiksi. Esimerkiksi Juha Herkmanin ja Miika Vähämaan (2007) selvityksessä suomalaisen viestintätutkimuksen vallitsevista suuntauksista arvioitiin määrällisesti teoreettisen tutkimuksen ja empiirisen tutkimuksen osuuksia kaikesta tutkimuksesta. Pääosin suomenkielisten tieteellisten julkaisujen otsikoiden pohjalta tehdyn kategorisoinnin pohjalta selvityksen tekijät (emt., 63–66) päättelevät, että empiirinen tutkimus hallitsee vahvasti kenttää, sillä vuosina 2001–2007 vain noin kuusi prosenttia suomalaisesta viestintä- ja mediatutkimuksesta osoittautui luonteeltaan teoreettiseksi. Lisäksi reilu neljännes tutkimuksesta yhdisteli kirjoittajien tulkinnan mukaan teoriaa ja empiiria.

Lähemmin asiaa tarkasteltaessa on kuitenkin ilmeistä, ettei teoreettisen tutkimuksen luonnetta ole helppo määritellä. Teorian määritelmästä ei vallitse yksimielisyyttä, vaan se tarkoittaa eri asioita eri tutkijoille ja eri konteksteissa. Yhteiskuntateorian olemusta pohtivassa artikkelissaan Risto Heiskala (2012) katsookin, että teorian käsitettä käytetään aina suhteessa johonkin, jota pidetään ei-teoreettisena. Heiskala esittää, että teoreettisen ja ei-teoreettisen välisessä suhteessa on kyse jonkinlaisesta jatkumosta: tutkimus, työskentelytapa, argumentti tai jokin muu tutkimuksen elementti nähdään

teoreettisena suhteessa johonkin koetusti empiirisempään, soveltavampaan tai epä-reflektiivisempään. Muita usein käytettyjä adjektiiveja, joilla jokin erotetaan teoriasta, ovat kuvaileva, konkreettinen, kokemusperäinen, ei-käsitteellinen, tapauskohtainen, epäkohherentti ja jopa analyttinen. Olennaista on, että se, mitä kulloinkin pidetään teoreettisena, voi periaatteessa sijaita missä tahansa pisteessä teorian ja ei-teorian välisellä jatkumolla.

Tämän teorian suhteellisuuden lisäksi lienee varsin ilmeistä, ettei toisiaan pois-sulkeva jako yhtäältä teoreettisen tai käsitteellisen ja toisaalta soveltavan, empiirisen tai havaintoperäisen tutkimuksen välillä ole erityisen mielekäs. Havaintojen tekeminen ilman käsitteitä ja siten (tiedostettuja tai tiedostamattomia) teoreettisia taustaoletuksia on käytännössä mahdotonta, ja yritys analysoida todellisuutta vapaana ennako-oletuksista johtaa vain ”yksittäisistä tapahtumista esitettyjen eksistentiaaliväittämien kaaokseen” (Weber 1949, 78). Yhtä vähän tulee kyseeseen teorian muotoilu ilman havaintoihin pohjaavia väitteitä todellisuuden luonteesta. Tutkimustieto syntyykin havaintojen ja teoretisoinnin kiinteässä yhteydessä, jolloin käsitteet ja havainnot, teoria ja empiria, ovat lähtemättömästi kytköksissä toisiinsa (Andreski 1964, 15; Jay 1996, 180).

Näistä varsin ilmeisistä ja arvattavasti myös melko yleisesti hyväksytyistä päätelmistä huolimatta yllä kuvatut teorian ja empirian sekä käsitteellisen ja empiirisen väliset dikotomiat tuntuvat edelleen elävän vahvasti paitsi sanakirjoissa ja arkiymmärryksessä myös tutkimuskäytännöissä ja eri asteiden opetuksessa – yliopisto mukaan lukien. Näin ne myös edelleen määrittävät tutkijoiden itseymmärrystä ja käsitystä oman tutkimuksen luonteesta ja metodologiasta. Yhteiskuntatieteiden sisällä tämä piirre saattaa sävyttää erityisen vahvasti viestintä- ja mediatutkimusta, jossa tutkimustrendit ja rahoittajien intressit ovat monin paikoin ohjanneet kohti soveltavaa, itsensä epäteoreettisesti ymmärtävää tutkimusta (vrt. Berger 1991). Vastaavat dikotomiat jakanevat tutkimusta huomattavasti lievemmin itsensä luontaisesti teoreettisempina ymmärtävillä sukulaisoppialoilla, kuten sosiologiassa, politiikan tutkimuksessa, yhteiskuntafilosofiassa ja yhteiskuntahistoriassa. Viestintätutkimuksen teorialuotannon köyhyyttä harmitteleva Charles Berger (1991, 104) katsookin, että liian usein viestinnän tutkijat tyytyvät lainaamaan teoreettisen kehikon naapuritieteiltä ja soveltamaan sitä deduktiivisesti tutkimukseensa ilman omaa teoriankehittelyä.

Olemme siis tilanteessa, jossa on syytä yhtä aikaa kantaa huolta teoreettisen tutkimuksen tilasta ja asemasta viestintä- ja mediatutkimuksessa ja toisaalta tunnustaa, että teoreettisen ja ei-teoreettisen tutkimuksen välinen jakolinja on kaikkea muuta kuin selkeä. Väitämme, että yksi teoreettisen tutkimuksen asemaa heikentävistä rakenteista alallamme liittyy nimenomaan tarpeettoman jyrkkään kahtiajakoon teoreettis-käsitteellisen ja empiiris-soveltavan tutkimuksen välillä. Teoreettisen ja empiirisen tutkimuksen välisen vastakkainasettelun ylläpitämisen sijaan onkin syytä kuroa näitä tutkimustyyplejä entistä paremmin yhteen. On pyrittävä löytämään keinoja, joilla soveltava ja empiirinen tutkimus voivat paremmin osallistua teoreettiseen kehittelyyn. Yhtä lailla on tärkeää, että teoreettinen keskustelu on jatkossakin empiirisesti informoitua. Esitämme, että *teoretisoinnin* näkökulma tutkimukseen tutkimustyylinä ja -käytäntönä edistää näitä tavoitteita. Tarjoammekin teoretisointia viestintä- ja mediatutkimukseen

kasvavana tutkimustyylinä, joka voi auttaa kääntämään Malmbergin kuvaamaa tutkimusalan historiallista kehitystä jälleen kohti teorianmuodostuksen ihannetta.

Teoretisoinnin periaatteet ja käytännöt

Koska teoreettisen ja ei-teoreettisen välisessä suhteessa on kyse jatkumosta, teoreettista tutkimusta ei ole syytä pitää pelkästään filosofien ja suurten yhteiskuntateoreetikkojen temmelyskenttänä. Teoriassa on kyse myös paljon arkisemmasta ilmiöstä. Yksinkertaisimmillaan esitettyä yhteiskuntatieteellinen teoria on ajateltavissa jonkin sosiaalisen ilmiön käsitteellisenä selittämisenä, jolloin ”teoretisointi – on pyrkimys ymmärtää ja selittää jotain jota tapahtuu yhteiskunnassa” (Swedberg 2012, 14). Teoretisointia (Alasuutari 1996; Layder 1998; Turner 2012; Swedberg 2012; Weick 1989) voidaankin pitää yhtenä näkökulmana siihen, mistä hyvässä tutkimuksessa on kyse: teorian työstämisestä ja sen kanssa painimisesta tavalla tai toisella.

Usein teoria esitetään empiirisen tutkimuksen yhtenä vaiheena tai osana, joka sijaitsee joko ennen analyysia (teorialähtöinen tutkimus) tai analyysin jälkeen (aineistolähtöinen tutkimus). Näin teoria erottuu aineiston menetelmävetoisesta analyysistä. Nykyisin myönnetään toki laajalti, että teorian ja analyysin irrottaminen toisistaan on käytännössä sekä mahdotonta että epämielekästä. Silti monilla tutkimukseen, tieteelliseen julkaisemiseen ja opetukseen iskostuneilla rakenteilla ja käytännöillä on taipumusta uusintaa niiden välistä erottelua.¹ Esimerkiksi perustutkinnoissa kurssit on edelleen jaettu varsin selkeästi tutkimusalan sisältöä esitteleviin teoriaopintoihin ja tutkimusta tekemään valmistaviin menetelmäopintoihin. Toisin kuin aineiston keräys- ja analyysimenetelmiä, teoriaa ei ole tapana opettaa niinkään tutkimuskäytäntönä kuin valmiina, havainnoitaviin ilmiöihin (tai tapauksiin) sovellettavana selitysmallina. Opiskelijoiden päähuolenaiheena onkin usein uskottavan menetelmän hallitseminen, ja teoria opitaan ottamaan annettuna (vrt. Berger 1991, 106).

Opiskelijat myös tyypillisesti ohjastetaan laatimaan työnsä totunnaiseen kaavaan, jossa teoria, metodi, analyysi ja johtopäätökset ovat toisistaan selkeästi eroteltuja osia. Yhtenä seurauksena tästä voidaan pitää opinnäytteiden arvioissa usein esiintyvää kritiikkiä, etteivät teoria ja empiria kohtaa. Vastaavasti monien tieteellisten aikakauslehtien käytännöt edellyttävät tutkimusartikkeilta teoreettisen viitekehyksen esittelyä sekä siihen pohjaavaa empiiristä analyysia, jolloin teoriakatsaukset jäävät usein suppeiksi ja tuntuvat lähinnä pakotetuilta. Varsinaiselle teoreettiselle kehitylle jää näissä yhteyksissä vain niukasti tilaa, eikä teoriaosuuksilla ole tapana, Stephen Turneria (2012, 12) lainaten, ”lisätä juuri muuta kuin hämmennystä”.

Empirian ja teorian eriytymistä itse tutkimuskäytännöissä on mahdollista selittää monin eri tavoin. Yhtenä taustatekijänä voidaan pitää sitä historiallista kehityskulkua, jossa teorianmuodostus alettiin käsittää erillisenä, varsinaisiin tieteellisiin käytäntöihin kuulumattomana vaiheena tutkimuksessa. Richard Swedbergin (2012, 3–4) mukaan vaikutusvaltaisia tässä suhteessa olivat erityisesti Hans Reichenbachin ja Karl Popperin 1930-luvulla lanseeraamat ajatukset löytämisen kontekstista (*context of*

discovery) ja oikeuttamisen kontekstista (*context of justification*). He esittivät teorianmuodostuksen tapahtuvan löytämisen kontekstissa, jossa on kyse tutkijan subjektiivisesta ajattelusta. Tieteelliset menetelmät ja käytännöt tulevat mukaan peliin vasta oikeuttamisen kontekstissa, jossa tutkija perustelee väitteensä loogisesti ja empiirisesti: vain verifioitavissa tai falsifioitavissa olevat teoriat katsottiin tieteellisiksi. Teorian ja faktojen välisen yhteyden rakentamisen korostuminen tutkimuksen keskeisenä prosessina johtikin Swedbergin (emt.) mukaan siihen, että itse teorianmuodostuksen prosessi sivuutettiin. Koska löytämisen kontekstissa tapahtuvaa toimintaa ei tällaisen tiedekäsityksen näkökulmasta voitu tarkastella loogisesti tai tavoittaa tutkimuksellisesti, teorianmuodostus ja teoreettinen luovuus koettiin tutkimuksen tarkastelun kannalta epäkiinnostaviksi ja pohjimmiltaan epätieteellisiksi toiminnoiksi. Swedbergin (emt.) mielestä tällaisella teorianmuodostuksen sivuuttavalla ajattelulla on ollut lamaannuttava vaikutus yhteiskuntatieteilijöiden kykyyn teoretisoida.

Kiinnittämällä huomiota nimenomaan teorianmuodostuksen prosessiin teoretisoinnin käsite tarjoaa teorioiden oikeuttamista korostavalle tiedekäsitykselle vaihtoehdoisen tavan ymmärtää, mistä tutkimuksessa on kyse. Tästä näkökulmasta teoretisointi näyttääytyy eräänlaisena ”kurinalaisena luovuutena”, jossa olennaista on järkeily eikä niinkään ongelmanratkaisu, kuten teorianmuodostus saatetaan lineaarisissa näkemyksissä käsittää (Weick 1989, 519). Stanislav Andreskin (1964, 25) mukaan tieteenhistoria osoittaa, ettei tieteellisiä edistysaskelia ole otettu *soveltamalla* käsitteellisiä viitekehkyksiä, vaan niihin on johtanut ennen kaikkea tutkijoiden *kiinnostus* siihen miksi ja miten asiat tapahtuvat. Näin muotoutuneiden uusien ongelmien selvittämiseksi on hyödynnetty mitä tahansa ideoita tai tekniikoita, vaikka tämä on usein edellyttänyt poikkeamista oman aikakauden tieteellisistä metodeista (ks. Feyerabend 1975; 1978).

Teoretisoinnin näkökulma tutkimukseen lähtee siitä, että yksittäisen vaiheen sijaan teoreettinen pohdinta seuraa mukana läpi tutkimusprosessin eikä teoreettista ja empiiristä vaihetta tutkimusprosessissa voida siksi selkeästi erottaa.² Esimerkiksi havaintomateriaalia ei mielletä valmiin teorian testausalustaksi eikä teoriaa vastaavasti aineiston tulkintamalliksi. Teoretisoinnissa on pikemminkin kyse jatkuvasta keskustelusta teorian ja havaintojen välillä. Teoretisoivan tutkijan tehtävä on tarkastella, miten aieman teorian tarjoamat käsitteet sopivat omaan ilmiöön ja aineistoon sekä siihen kontekstiin, jossa tutkija käsitteitä käyttää. Tällaista teoreettista reflektiota voi harjoittaa missä tahansa tutkimuksen vaiheessa.

Teoretisoinnin pyrkimyksenä on siis tuottaa selitys tutkittavasta ilmiöstä. Yksinkertaisesta muotoilusta huolimatta on syytä korostaa, että kyse on nimenomaan teoreettisesta, siis käsitteellisestä selittämisestä. Jonkin hahmottaminen ilmiönä jo itsessään edellyttää sen käsitteellistämistä. Eri kirjoittajat korostavat tässä prosessissa erilaisia puolia. Swedberg (2012) jaottelee erilaisia teoretisoinnin vaiheita havainnoinnista havaintojen nimeämiseen, luokitteluun ja käsitteellistämiseen ja esittelee erilaisia tekniikoita, joilla tutkija voi harjoittaa luovuuttaan hyödyntäen induktiota, deduktiota sekä erilaisia analogioita, metaforia ja omaa intuitiotaan. Derek Layder (1998) sen sijaan korostaa niin sanottujen orientoivien käsitteiden aktiivisen etsimisen ja muotoilemisen merkitystä tutkimuksessa.

Saamistaan erilaisista tulkinnoista huolimatta on ilmeistä, että teoretisointiin lukeutuu tutkimuskäytäntöjä, jotka ovat hyvinkin tuttuja tutkijoille ja tavallaan itsestään selviä osia kaikkea tutkimusta. Teoretisointinäkökulman pyrkimyksenä on lähinnä tehdä näistä käytännöistä aiempaa tiedostetumpia ja systemaattisempia. Juuri käsitteiden ja käsitteellistysten merkityksen korostaminen osana koko tutkimusprosessia ja kaikkia sen vaiheita voidaan pitää keskeisenä piirteenä teoretisoinnissa tutkimuskäytäntönä. Käsitteitä ei ole syytä käyttää niinkään ilmiöiden nimeämiseen kuin tutkimuskohteen analysoimiseen, ja vastaavasti tutkimuskohteen pitää antaa *vastustaa* valittuja käsitteitä (Bal 2009; Wilson 1963). Kriittinen suhde käsitteisiin helpottaa myös niiden puolien havaitsemista tutkittavasta ilmiöstä, joita olemassa olevat teoriat ja käsitteet eivät aivan saavuta. Tämä puolestaan mahdollistaa omien teoreettisten ja käsitteellisten oivallusten synnyn. Käsitteellisen ajattelun ja käsitteiden jatkuvan työstämisen tarkoituksena on samalla välttää tutkimuksen jääminen pelkäsi aineiston kuvailuksi eli valahtaminen ”epä-älylliseksi empirismiksi” (Swedberg 2012, 6).

Teoretisoinnin tasot ja muodot

Tutkimuskäytäntönä teoretisoinnin päämääränä on siis yhtäältä tuoda teoria läheisemmin ja systemaattisemmin osaksi aineistojen analyysia ja toisaalta kasvattaa empiirisen analyysin antia tutkimusalan teoreettiselle kehitykselle. Teorian kanssa työskentely saa tutkimuksessa kuitenkin monenlaisia muotoja, ja se voi liikkua yhteiskuntateorian³ eri tasoilla.

Turner (2012) asettuu puolustamaan niin sanottua korkeaa yhteiskuntateoriaa, jollaiseksi viestintätieteiden alueella voidaan mieltää esimerkiksi Jürgen Habermasin (1984; 1987) kommunikatiivisen toiminnan teoria. Yhteiskunnan perusrakenteita ja sosiaalisen toiminnan olemusta syväluotaavan korkean teorian tasolla operoivan tutkijan pääasiallisena tehtävänä on keskustella klassikoiden kanssa ja arvioida niiden soveltuvuutta nyky-yhteiskunnan selittämiseen. Tällöin teoretisoinnissa korostuvat teorian reflektiivinen hyödyntäminen ja taito *kommentoida* aiempia tekstejä (ks. Turner 2004). Turner (2012) itse on varsin skeptinen sen suhteen, voiko empiirinen tutkimus varsinaisesti kontribuoida korkeaan teoriaan. Empiirisemmissä tutkimusotteissa onkin hänen mukaansa kyse lähinnä teorioiden arkisesta soveltamisesta tai niiden sovellusalan laajentamisesta uusiin konteksteihin ilman varsinaista uusien teoreettisten avausten tuottamista. Tätä Turner kutsuu jokseenkin vähättelevästi ”arkiseksi teoretisoinniksi”.

Korkean teorian ohella tutkimuksessa muotoillaan kuitenkin myös ”keskitason teoriaa” (Merton 2012), joka rajautuu tiettyyn sosiaalisen toiminnan alueeseen tai ulottuvuuteen. Lisäksi tutkimus tuottaa suuria määriä yksityiskohtaisempia teorioita ja malleja yksittäisistä ilmiöistä, instituutioista ja käytännöistä. Viestintä- ja mediatutkimuksen kentällä esimerkiksi julkisuustutkimuksen ja mediakulttuurin tutkimuksen voi katsoa usein rakentavan keskitason teoriaa, kun taas monet mediatuotannosta, medioiden käytöstä, journalismista ja organisaatioviestinnästä muotoiltavat teoriat ja mallit edustavat yksittäisiä käytäntöjä ja instituutioita lähellä olevaa teoretisointia. Empiiri-

seen havainnointiin kiinteästi nivoutuvan teoretisoinnin vahvuus ei välttämättä ole niinkään korkean teorian läpimurroissa, vaan sen tarkoituksena on usein edistää nimenomaan käytäntöihin kytkeytyvää sekä keskitason teorianmuodostusta.

Yhdenlaisessa ideaalitapauksessa teoretisoinnin lopputuloksena syntyy sellainen systemaattinen ja looginen selitysmalli havainnoille ja niitä määrittäville sosiaalisille mekanismeille, jota voidaan pitää teoriana ilmiöstä (Swedberg 2012, 28). Käsitteiden välisten yhteyksien ja niiden vuorovaikutussuhteiden erittely sekä tarkastelun sisäinen koherenssi ovat tällöin perusvaatimuksia teorialle tutkittavasta ilmiöstä. Toisaalta tutkimuksessa voidaan myös yhdistellä erilaisia teoreettisia käsitteitä ilmiön avaamiseksi useammista näkökulmista. Tuloksena on jonkinlainen kollaasi tai *brikolaasi* (Turner 2012), jossa erilaiset teoreettiset lähestymistavat tuottavat toisiaan täydentäviä tulkintoja ja selityksiä ilman, että mikään yksittäinen logiikka tai syy-seuraussuhde erityisesti korostuu muiden kustannuksella. Juuri kollaasi voidaan nähdä usein eri tieteenaloilta lainaavassa media- ja viestintätutkimuksessa tyypillisenä tapana käyttää ja muotoilla teoriaa (vrt. Mörå ym. 2004). Erilaisia teoreettisia lähestymistapoja sekoittavien kollaasien ongelmaksi Turnerin (2012, 10–11) mielestä koituu tosin monesti se, ettei niiden muodostama kokonaisuus välttämättä avaudu juuri muille kuin kyseisen keitoksen muotoilleelle tutkijalle itselleen.

Eri näkökulmien luovaa yhdistelemistä voi kuitenkin pitää myös viestintä- ja media-tutkimuksen vahvuutena. Teoretisoinnin periaatteita kulttuurintutkimuksen näkökulmasta avaava Pertti Alasuutari (1996, 374) katsoo, ettei tutkijan tehtävänä ole muodostaa universaalia, yleistä teoriaa. Kyse on pikemminkin ilmiön paikallisesta selittämisestä ja sen kytkemisestä yleisempiin kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin virtauksiin. Tämän voi nähdä teorioita ja sen eri tasoja yhdistävänä ja ylittävänä harjoitteena: tutkittu ilmiö pyritään liittämään keskitason tai jopa korkean tason teoriaan. Tällöin kyse ei ole niinkään universaalien teorian rakentamisesta vaan teoretisoinnista.

Viitteet

- 1 Erilaisten teoriaa ja empiriaa erottelevien rakenteiden hahmottaminen on tärkeää etenkin pedagogian kannalta: näin on mahdollista havaita tutkimustapoja koskevien käsitysten historiallisesti rakentunut luonne ja se, miten nämä konstruktiot vaikuttavat asenteisiin siitä, mitä "voidaan" opettaa.
- 2 Teoretisointi ei sinänsä edellytä empiirisen tutkimuksen tekemistä: tutkija voi tuottaa teorianmuodostuksen tarpeisiin havaintoja monin eri tavoin, ja systemaattisesti kerättyjen aineistojen ohella tieteellinen tieto rakentuu myös muiden lähteiden, kuten aiemman tutkimuskirjallisuuden ja tutkijan omien näkemysten, varaan (vrt. Kakkuri-Knuutila & Heinlahti 2006, 12–13). Tässä artikkelissa keskitymme kuitenkin pääosin siihen, miten juuri empiiristen aineistojen kanssa työskentelevä tutkija voi kontribuoida teorianmuodostukseen.
- 3 Ymmärrämme yhteiskuntateorian tässä laajasti, jolloin se kattaa kaikki yhteiskunnalliset, sosiaaliset ja kulttuuriset ilmiöt. Katsommekin, että on hedelmällisempää tarkastella media- ja viestintäteoriaa osana yhteiskuntateorian piiriä kuin mieltää se jollain tapaa yhteiskuntateoriasta erillisenä alueena (vrt. Hesmondhalgh & Toynbee 2008).

Lähteet

- Alasuutari, Pertti (1996). Theorizing in Qualitative Research: A Cultural Studies Perspective. *Qualitative Inquiry* 2: 4, 371–384.
- Andreski, Stanislav (1964). *The Uses of Comparative Sociology*. Berkeley: University of California Press.
- Bal, Mieke (2009). Working with Concepts. *European Journal of English Studies* 13: 1, 13–23.
- Berger, Charles R. (1991). Why Are There So Few Communication Theories? *Communication Monographs* 58, 101–113.
- Feyerabend, Paul (1975). *Against Method*. London: New Left Books.
- Feyerabend, Paul (1978). *Science in a Free Society*. London: New Left Books.
- Habermas, Jürgen (1984 [1981]). *Theory of Communicative Action, Volume I: Reason and the Rationalization of Society*. Boston: Beacon Press.
- Habermas, Jürgen (1987 [1981]). *Theory of Communicative Action, Volume II: Lifeworld and System: A Critique of Functionalist Reason*. Boston: Beacon Press.
- Heiskala, Risto (2012). Mitä yhteiskuntateoria on? *Sosiologia* 50: 2, 83–99.
- Herkman, Juha & Vähämaa, Miika (2007). *Viestintätutkimuksen nykytila Suomessa*. Viestinnän tutkimuskeskus CRC, Helsingin yliopisto. Saatavilla: <http://www.helsinki.fi/crc/julkaisut/RaporttiSuomi.pdf> (luettu 16.9.2013).
- Hesmondhalgh, David & Toynbee, Jason (2008). Why Media Studies Needs Better Social Theory. Teoksessa: Hesmondhalgh, David & Toynbee, Jason (toim.). *The Media and Social Theory*. London: Routledge, 1–24.
- Jay, Martin (1996). For Theory. *Theory and Society* 25: 2, 167–83.
- Jensen, Casper Bruun (2013). Continuous Variations: The Conceptual and the Empirical in STS. *Science, Technology & Human Values* 39: 2, 192–213.
- Kakkuri-Knuuttilla, Marja-Liisa & Heinlahti, Kaisa (2006). *Mitä on tutkimus? Argumentaatio ja tieteenfilosofia*. Helsinki: Gaudeamus.
- Layder, Derek (1998). *Sociological Practice: Linking Theory and Social Research*. London: Sage.
- Merton, Robert K. (2012 [1949]). On Sociological Theories of the Middle Range. Teoksessa: Calhoun, Craig (toim.). *Classical Sociological Theory*. Malden: Blackwell Publishing, 531–542.
- Mörä, Tuomo; Salovaara-Moring, Inka & Valtonen, Sanna (toim.) (2004). *Mediatutkimuksen vaeltava teoria*. Helsinki: Gaudeamus.
- Swedberg, Richard (2012). Theorizing in Sociology and Social Science: Turning to the Context of Discovery. *Theory and Society* 41: 1, 1–40.
- Turner, Stephen (2004). The Maturity of Social Theory. Teoksessa Camic, Charles & Joas, Hans (toim.). *The Dialogical Turn: New Roles for Sociology in the Postdisciplinary Age*. Lanham: Rowman and Littlefield, 141–170. Saatavilla: <http://faculty.cas.usf.edu/sturners5/Papers/Social%20Theory%20Papers/47WebMaturityOfSocThry.pdf> (luettu 16.9.2013).
- Turner, Stephen (2012). Theorizing as Bricolage and Bildung. Seminaaripaperi Theorizing in the Social Sciences -seminaarissa, Cornell University 21.4.2012. Saatavilla: http://www.academia.edu/1509080/Theorizing_as_Bricolage_and_Bildung (luettu 16.9.2013).
- Weber, Max (1949). *The Methodology of the Social Sciences*. Glencoe: The Free Press.
- Weick, Karl E. (1989). Theory Construction as Disciplined Imagination. *The Academy of Management Review* 14: 4, 516–531.
- Wilson, John (1963). *Thinking with Concepts*. Cambridge: Cambridge University Press.